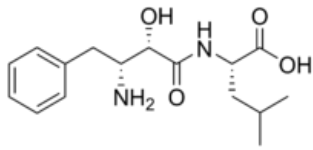

ubenimex – syn. bestatín, kyselina (2S)-2-[[[(2S,3R)-3-amino-2-hydroxy-4-fenylbutanoyl]amino]-4-metylpentánová, C₁₆H₂₄N₂O₄, M_r 308,37; inhibítor proteázy aminopetidázy N. Študovala sa možnosť jeho použitia v th. akút. myeloickej leukémie.

Ubenimex

ubidekarenón – koenzym Q₁₀, →*ubichinón*.

ubikvitárny – všadeprítomný. Napr. mnoho baktérií a plesní má ubikvitárny výskyt, ale choroby vyvolávajú len u oslabených osob; por. oportúnny.

ubikvitín – malý proteín, ktorý sa kovalentne viaže na nadbytočné al. poškodené proteíny (ubikvitinácia), určené na intracelulárne odbúranie. Proteín označený ubikvitínom sa rozštiepi proteázami v proteazóme.

ubikvitinácia – označenie proteínov určených na odbúranie →*ubivítinom*.

Ubistesin® – artikaín s prídavkom adrenalínu (epinefrínu), lokálne anestetikum používané v stomatológii.

Ubreid 5 mg® – tbl (Nycomed A. D.) – Distigmini bromidum 5 mg v 1 tbl. Parasympatikomimetikum, kt. sa používa v th. a profylaxi pooperačnej atónie čriev, paralytického ilea, atónie močového mechúra a močovodov, funkčnej insuficiencie mechúrových sfinkterov a hypotonie močového mechúra, chron. hypotonickém obstipácie a megakolón, pri neurol. chorobách (periférna obrna kostrového svalstva, myasthenia gravis pseudoparalytica); →*distigminbromid*.

UBT – skr. angl. *urea breath test*, močovinový →*dychový test*;

UFT® – cps dur (Merck s. r. o.) – Tegafurum 100 mg + Uracilum 224 mg v 1 tvrdej cps. Cytostatikum, liek prvej voľby pri metastazujúcom kolorektálnom karcinóme v kombinácii s kalciumfolinátom a pri karcinóme prsníka; →*tegafur*.

Ulceran 40® – tbl flm (Medochemie s. r. o.) – Famotidinum 40 mg 1 tbl. obalenej filmom. Antagonista histaminových H₂ receptorov, antiulcerózum; →*famotidín*.

Ulcosan 75 a 150 mg® – tbl flm (Ivax Pharmaceuticals) – Ranitidini hydrochloridum 83,7 al. 167 mg (= 75 al. 150 mg ranitidínu) v 1 tbl. obalenej filmom. Antagonista histaminových H₂ receptorov, antiulcerózum; →*ranitidín*.

Ulfamid 20 a 40® – tbl (Krka d. d.) – Famotidín 20 al. 40 mg v 1 tbl. Antagonista histaminových H₂ receptorov, antiulcerózum; →*famotidín*.

ulobetazol – vysoko účinný lokálny →*kortikosteroid*, podobný →*klobetazolu*.

Ultiva 2 a 5 mg® – plv ino (Glaxo Group) – Remifantili hydrochloridum 2,2 al. 5,5 mg (2 al. 5 mg remifentanilu) v 1 liekovke s práškom na inj. rozt. Celkové anestetikum; →*remifentanil*.

Ultracod® – tbl (Zentiva, Česko) – Paracetamol 500 mg + hemihydrát kodeínfosfátu 30 mg v 1 tbl. Kombinácia analgetika a kodeínu; podáva sa pri stredne silných až silných bolestiach; →*kodeín*; →*paracetamol*.

Ultracortenol® – int opo (Novartis s. r. o.) – Prednisoloni acetat 5 mg v 1 ml očnej suspenznej instilácie. Oftalmologikum, kortikoid, kt. sa používa v th. zápalov spojovky, rohovky, predného segmentu oka, ako sú alergické choroby oka, nehnisavá blefaritída, konjunktivitída, poranenie rohovky chem. látkami, žiarením al. teplom, po penetrácii cudzieho telesa, iritída a iridocyklitída,

rozacea s postihnutím očí, keratitis superficialis punctata, episkleritída, ďalej v prevencii a th. odhojenia štepu rohovky, marginálnych ulcerácií rohovky; →*prednizolón*.

Ultracortenol® – ung oph (Novartis s. r. o.) – Prednisoloni acetat 5 mg v 1 g masti. Oftalmologikum, kortikoid, kt. sa používa v th. zápalov spojovky, rohovky, predného segmentu oka, jako sú alergické choroby oka, nehnisavá blefaritída, konjunktivitída, poranenie rohovky chem. látkami, žiarením al. teplom, po penetrácii cudzieho telesa, iritída a iridocyklitída, rozacea s postihnutím očí, keratitis superficialis punctata, episkleritída, ďalej v prevencii a th. odhojenia štepu rohovky, marginálnych ulcerácií rohovky; →*prednizolón*.

Unasyn 375 mg® – tbl flm (Pfizer Europe MA EEIG) – Sultamicillinum 375 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Antibiotikum; →*sultamicilín*.

Unasyn IM/IV 1,5 g® – plv ijf (Pfizer Europe MA EEIG) – Sultamicillinum natrium 547 mg (= 0,5 g sulbaktámu) + Ampicillinum natrium 1064 mg (= 1 g ampicilínu) v 1 liekovke so suchou substanciou na prípravu inj. Antibiotikum; →*ampiciín*; →*sultamicilín*.

Unasyn P.O.S. 250 mg/5 ml® – plu por (Pfizer Europe MA EEIG) – Sultamicillinum (Sulbactamum + Ampicillinum) 250 mg v prášku na prípravu perorálnej suspenzie. Antibiotikum; →*ampiciín*; →*sultamicilín*.

Undestor® – cps (Organon Agencies B. V.) – Testosterónundekanoát 40 mg v 1 cps. Hormon, kt. sa používa u mužov ako náhrada →*testosterónu* (pri prim. a sek. hypogonadizmus napr. po kastrácii, eunuchoidizmus, hypopituitarizmus, endokrinná impotenci, niekt. druhy sterility opri poruchách spermatogenézy, príznaky mužského klimaktéria, jako je znížené libido a znížený pocit všeobecnej pohody a zdatnosti; u transsexuálov (zo ženy na muža): maskulinizácia; pri osteoporóze vyvolaném deficitom androgénov. Kontraindikáciou je karcinóm prostaty al. prsníkov u mužov, gravidita, dojčenie a precitlivenosť na zložky prípravku. Podáva sa v 120 – 160 mg/d 2–3 týžd., potom nasleduje udržovacia dávka 40 – 120 mg/d.

Unguentum acidi salicylici 2 %, 5 % a conc® – ung der (VULM a. s.) – Acidum salicylicum 2, 5 al. 10 mg v 100 g masti. Dermatologikum, kt. sa používa jako keratolytikum a antiseptikum. Zabraňuje svrbeniu pokožky; →*kyselina salicylová*.

Unguentum camphorato-ichthamolicum® – ung a ung der (VULM a. s.) – Ichthamolum 8 mg (8 %) + Camphora 2 g (2 %) v 100 g masti. Dermatologikum, kt. sa používa při ošetrovaní hnisavých zápalových procesov na koži, odrenín, pomliaždenín a otlakov. Liek je určený na ďalšie spracovanie v lekárni; →*gáfor*; →*ichtamol*.

Uniclophen 0,1 %® – int opo (Unimed Pharma s. r. o.) – Diclofenacum natrium 1 mg v 1 ml rozt. Oftalmologikum, antiflogistikum, kt. sa používa v th. konjunktivitíd, keratokonjunktivitíd, keratitíd, najmä alergických, episkleritíd, predných a intermediárných uveitíd, blefaritíd nebaktériového pôvodu, bolestivých pouřazových afekcií oka (po padnutí cudzích teliesok do oka, popáleninách, poleptaniach), pri vredoch na rohovke, po pôsobení UV žiarenia (keratitis photoelectrica, keratitis nivalis apod.). pri fotofóbií; →*diklofenak*.

Unidexa 0,1 %® – int opo (Unimed Pharma s. r. o.) – Dexamethasoni natrii phosphas 1 mg v 1 ml rozt. Oftalmologikum, kortikoid; →*dexametazón*.

Uniflox 0,3 %® – int opo/ots (Unimed Pharma s. r. o.) – Ofloxacinum 3 mg v 1 ml vodného rozt. Oftalmologikum, fluórochinolónové antibiotikum II. generácie; →*ofloxacín*.

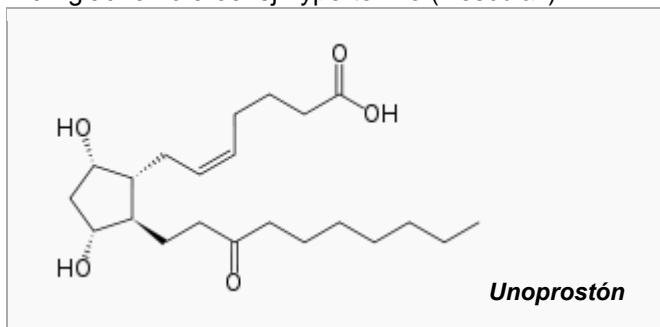
Unipess 10 a 20® – tbl (Krka d. d.) – Nitrendipinum 10 al. 20 mg v 1 tbl. Pyridínový blokátor vápníkových kanálov, antihypertenzívum; →*nitrendipín*.

Unispera 1, 2, 3 a 4 mg® – tbl flm (Belupo s. r. o.) – Risperidón 1, 2, 3 al. 4 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Antipsychotikum; →*risperidón*.

Unitimolol 0,5 %® – int opo (Unimed Pharma s. r. o.) – Timololi hydrogenomaleas 6,8 mg (= 5 mg timololu) v 1 ml rozt. Neselektívny betablokátor, oftalmologikum, kt. sa používa jako antiglaukomatikum; →*timolol*.

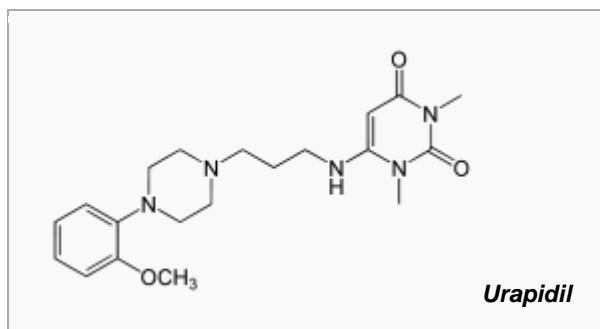
Unitropic 0,5 %® – int opo (Unimed Pharma s. r. o.) – Tropicamidum 5,0 mg (0,5 %) v 1 ml vodného rozt. (1 ml = 35 kv.). Oftalmologikum, mydriatikum, cykloplegikum; →*tropikamid*.

unoprostón – kyselina (*Z*)-7-[(1*R*,2*R*,3*R*,5*S*)-3,5-dihydroxy-2-(3-oxodecyl)cyclopentyl]hept-5-énová, C₂₂H₃₈O₅, M_r 382,534; analóg prostaglandínu, jeho izopropylester sa používa vo forme 0,15 % kv. v th. glaukómu a očnej hypertenzie (Rescula®).

urachus – väzivový pruh spájajúci vrchol močového mechúra s pupkom, fixujúci močový mechúr k telovej stene. Pôvodne spojka medzi mimozárodkovým alantoisom (ductus allantoideus) a kraniálnou (vezikouretrálnou) časťou sinus urogenitalis. Pri nižších stavovcoch (najmä vajcorodých) dôležitá časť plodových obalov. Ak nie je urachus úplne obliterovaný, v prípade zachovanej priechodnosti, vyteká moč pupkom (fistula umbilicalis).

urapidil – 6-({3-[4-(2-metoxyfenyl)piperazin-1-yl]propyl}amino)-1,3-dimetylpyrimidin-2,4(1*H*,3*H*)-dión, C₂₀H₂₉N₅O₃, M_r 387,48; sympatikolytikum, antagonist α_1 -adrenergických receptorov a agonista sérotonínových 5-HT_{1A} receptorov. Na rozdiel od iných antagonistov α_1 -adrenergických receptorov nevyvoláva reflexnú tachykardiu, čom sa pripisuje jeho antagonistickému účinku na β_1 -adrenergické receptory, jako aj pôsobeniu na n. vagus.

Ureaplasma urealyticum – drobný, pleomorfny mikroorganizmus bez bunkovej steny z čeľade *Mycoplasmataceae*. Má podobné vlastnosti jako *Mycoplasma*, je schopný štiepiť močovinu a možno ho kultivovať len za špeciálnych podmienok. Patrí k fakultatívne patogénnym baktériám. Je pôvodcom až 50 % negonokokových uretritíd a participuje na patogeneze uretritídy, cervicitídy, zápalov panvových orgánov, prostatitídy, poruchy fertility u mužov u žien, chorioamnionitídy, zborní, predčasných pôrodov, pneumónií, meningitídy a septických stavov novorodencov, nízkej pôrodnej hmotnosti. V th. sa osvedčujú tetracyklínové antibiotiká a makrolidy. Viaceré ureaplazmy sa vyskytujú vo veterinárnej praxi, najznámejšia je *U. diversum*.

urikáza – [uricasis] urát oxidáza, urikooxidáza, enzym izolovaný z plesne *Aspergillus flavus*. M_r 34 200, pri pH 10,3 tvorí kovalentný tetramér s M_r 136 000. Katalyzuje oxidačné rozštiepenie purínového kruhu. Je zodpovedná za odbúravanie kyseliny močovej a jej soli v metabolizme purínov na alantoin, kt. je lepšie vo vode rozpustný a vylučuje sa močom. Je to významná zlož. v

katabolizme dusíkatých zlúč. v organizmoch, kt. nie sú schopné vylučovať intaktnú kys. močovú al niekt. iné puríny. Urikáza sa nachádza sa v pečeni, slezine a obličkách mnohých cicavcov a v mnohých nestavovcoch (sú to tzv. urikolytické organizmy), u ľudí, primátov a vo vtákoch sa však nenachádza. Urikáza mnohých organizmov obsahuje ~ 50 mg/g enzýmového proteínu medi, urikáza v sójových bôboch (*Glycine max*), ureáza z plesní *Aspergillus flavus* a *Bacillus subtilis* však med neobsahuje. Urikáza tvorí bledohnedozelené kryštáliky al. lesklé, priesvitné, pruhované platničky, prakticky nerozp. vo vode, ľahko rozp. v rozt. zásad. U. Východiskovým materiálom pri purifikácii u. je bravčová pečeň a hovädzia oblička. Urikáza sa pripravuje aj rekombinantnou technológiou.

Indikácie – hyperurikémia, najmä následkom lýzy nádoru. Urikáza získaná z mikroorganizmov a pečene ošípaných slúži na diagnostiku dny pri hyperurikémii.

Nežiaduce účinky – nevoľnosť, nauzea, vracanie, hnačka, alergické reakcie.

Kontraindikácie – precitlivenosť na urikázu, sklon k hemolýze, gravidita, dojčenie.

Prípravky – Fasturtec®, Rasburicase®, Uricozyme®.

Uroflow 1 a 2® – tbl flm (Zentiva, Česko) – Tolterodíniumhydrogéntartrát 1 al. 2 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Močové spazmolytikum; →*tolterodín*.

urofolitropín – urofollitropinum, vysoko purifikovaný FSH, pripravený z ľudského meonopauzového gonadotropínu. Používa sa v th. anovulácie při syndrome polycystických ovárií u žien, kt. nereagujú na th. klomifénocitrátom, jako aj na kontrolovanú hyperstimuláciu ovárií při indukovaní vývoja folikulov v rámci asistovaném fertilizácie in vitro a intratubulárnom prenose gamet a zygot (Fostimon®)

Urostat® – cps mdd (Stada Arzneimittel) – Tamsulosini hydrochloridum 400 mg (367 mg tamsolozínu) v 1 tvrdej cps. s riadeným uvoľňovaním. Urologikum, α -sympatikolytikum; →*tamsulozín*.

Uro-Vaxom® – cps (OM Pharma) – Escherichiae coli lysatum lyophilisatum 6 mg v 1 cps. Imunopreparát, kt. sa používa v prevencii recidivujúcich infekcií dolných močových ciest a v prídavnej th. uroinfekcií.

Uroxal 5 mg® – tbl (Laboratoires Fournier) – Oxybutinini hydrochloridum 5 mg v 1 tbl. Urologikum, α -sympatikolytikum; →*oxybutinín*.

Urorsofalk® – cps (Falk Pharma) – Acidum ursodeoxycholicum 250 mg v 1 cps. Choleretikum, cholekinetikum; →*kyselina urzodeoxycholová*.

Urorsofalk® – sus por (Falk Pharma) – Acidum ursodeoxycholicum 250 mg v 5 ml perorálnej suspenzie. Choleretikum, cholekinetikum; →*kyselina urzodeoxycholová*.

Urorsosan® – cps (Pro.Med.CS Praha a. s.) – Acidum ursodeoxycholicum 250 mg v 1 cps. Choleretikum, cholekinetikum; →*kyselina urzodeoxycholová*.

uterinný cyklus →*cyklus uterinný*.

---

uterus →*maternica*.